

5 kroków do utworzenia Tajemnicy Przedsiębiorstwa w Twojej Firmie

---

Dzień dobry,

nazywam się Robert Solga. Jestem radcą prawnym i autorem bloga www.tajemnica-przedsiębiorstwa.pl. Zajmuję się ochroną firm przed nieuczciwą konkurencją, w tym między innymi przed nieuczciwą konkurencją ze strony pracowników.

Przeciwdziałanie nieuczciwej konkurencji jest moją pasją zawodową. Właśnie dlatego prowadzę bloga. Dzielę się wiedzą, pomagam przedsiębiorcom radzić sobie z nieuczciwą konkurencją i nieuczciwymi pracownikami. Pomagam też pracownikom zgodnie z prawem odchodzić z pracy i podejmować nowe zatrudnienie lub rozpocząć biznes.

Interesuję się tą tematyką, ponieważ zawsze poruszają mnie szkody związane z nieuczciwą konkurencją. I to szkody w podwójnym znaczeniu: materialne i emocjonalne. Utrata tajemnicy przedsiębiorstwa położyła już niejedną firmę, a dodatkowo prawie zawsze połączona jest z naruszeniem zaufania, lojalności, często więzi przyjacielskich, a nawet rodzinnych.

Zależy mi, by jak najwięcej przedsiębiorców wiedziało, jak ochronić się przed tymi szkodami. Zdecydowanie wolę **zapobiegać**, niż później prowadzić ciągnące się sprawy karne i cywilne. Zawsze też podkreślam, że zapobieganie utracie tajemnicy przedsiębiorstwa jest najważniejsze, bo raz utraconej przewagi konkurencyjnej **nie da się odzyskać**. Żadne odszkodowanie nie wyrówna szkód w pełni i nie przywróci stanu poprzedniego.

Zapobieganie szkodom nie jest skomplikowane, wymaga jednak wiedzy i włożenia pracy we wdrożenie procedur ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa w swojej firmie.

Zapraszam do zapoznania się z krótkim poradnikiem wskazującym, jak utworzyć tajemnicę przedsiębiorstwa w swojej firmie.

Znajdziecie w nim plan utworzenia tajemnicy przedsiębiorstwa. Plan jest uproszczony, ale w większości przypadków wystarczający. Sposób jego wdrożenia, to tylko kwestia skali firmy. Zasady są takie same.

Zanim przejdę do poszczególnych czynności związanych z utworzeniem tajemnicy przedsiębiorstwa muszę uczciwie podkreślić, że **prawdziwa trudność** tkwi nie we wdrożeniu, ale w utrzymaniu polityki tajemnicy przedsiębiorstwa.

Nie wystarczy tylko „wdrożyć” procedury ochrony informacji. Trzeba je **utrzymywać**.

Jest wiele firm, które „odfajkowały” czynności opisane w procedurach, a następnie wrzuciły dokument o nazwie polityka ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa do szuflady. Przypominają sobie o nim po fakcie naruszenia, kiedy zastanawiają się nad tym, co robić. Pewnie, że sytuacja jest lepsza, niż gdyby polityki nie było w ogóle. Należy jednak pamiętać, że prawdziwym celem polityki ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa jest **zapobieganie** naruszeniom, a nie dochodzenie roszczeń.

Utworzenie tajemnicy przedsiębiorstwa

Proponuję rozbić proces utworzenia tajemnicy przedsiębiorstwa na następujące etapy:

- Identyfikację
- Komunikację
- Zabezpieczenie
- Procedury dodatkowe
- Szkolenia

Poniżej krótki opis poszczególnych kroków.

Krok pierwszy – identyfikacja

Musisz dokonać identyfikacji **informacji**, które mają dla firmy znaczenie gospodarcze. W tym celu należy zrobić przegląd posiadanych informacji i ocenić, które mają wartość gospodarczą, a które nie. Należy wyodrębnić kategorie informacji, a nawet poszczególne informacje (np. receptury, dane dostawców), które stwarzają przewagę konkurencyjną. Zalecam przy tym kierować się definicją tajemnicy przedsiębiorstwa, którą opisałem [w tym artykule](#) na moim blogu. Co z niej wynika?

Po pierwsze

Tajemnicą przedsiębiorstwa są tylko **informacje**. W jakiegokolwiek postaci. Informacje mogą być **zapisane** na nośniku danych (notatki, wydruk, rysunek, fotografia, zapis elektroniczny na dysku twardym, pamięci pendrive, e-mail itp.), ale mogą to być też informacje niezapisane na żadnym nośniku, a jedynie **zapamiętane**.

Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji jako przykład tajemnic przedsiębiorstwa podaje informacje techniczne, technologiczne lub organizacyjne. Mogą to być również informacje **handlowe** lub jakiegokolwiek inne, byle miały wartość gospodarczą. Lista informacji, które mogą stanowić tajemnicę przedsiębiorstwa jest więc otwarta i nieograniczona. Przykłady takich informacji można znaleźć [tutaj](#).

Po drugie

Informacja musi mieć **wartość gospodarczą** z tego powodu, że jest **poufna**. Posiadanie tej informacji daje przewagę konkurencyjną dlatego, że nie jest ona powszechnie znana, a jej uzyskanie przez konkurenta powinno ułatwić mu życie, przysporzyć korzyści lub zaoszczędzić kosztów. O tym, czy informacja ma wartość gospodarczą, decyduje przedsiębiorca przy obejmowaniu jej poufnością, niemniej ostatecznie, w razie sporu, decyzja ta podlega ocenie sądu.

Po trzecie

Informacja **nie może być ogólnie znana lub łatwo dostępna** dla osób z kręgów, które normalnie zajmują się tym rodzajem informacji. Powszechna znajomość informacji albo co najmniej dostęp do niej osób, które specjalistycznie zajmują się tym rodzajem informacji, wyłącza możliwość uznania jej za tajemnicę przedsiębiorstwa. Jako przykład można wskazać możliwość zapoznania się z informacją w specjalistycznych czasopismach. Jedyny wyjątek dotyczy **kompilacji** informacji powszechnie dostępnych, przy czym w tym wypadku chroniony jest szczególnie zespół informacji. Najlepszym tego

przykładem jest lista klientów lub dostawców, która składa się z informacji dostępnych w internecie lub książkach telefonicznych.

Krok drugi – komunikacja

Pracownicy i inne osoby, które otrzymują od nas informacje, muszą wiedzieć o tym, że stanowią one naszą tajemnicę przedsiębiorstwa. W ten sposób wyrażamy wolę objęcia ich prawem tajemnicy przedsiębiorstwa i traktujemy je jako naszą tajemnicę przedsiębiorstwa.

Krok trzeci – zabezpieczenia informacji

Należy podjąć rozsądne w danych okolicznościach działania w celu zachowania informacji w poufności. Przedsiębiorca strzegąc poufności informacji powinien stosować zabezpieczenia fizyczne i prawne.

Przykłady zabezpieczeń fizycznych:

- osobiste hasła do komputerów
- hasła do ważnych dokumentów
- oznaczanie dokumentów klauzulą „tajemnica przedsiębiorstwa”
- stosowanie przepustek przy wejściu na teren przedsiębiorstwa
- stosowanie identyfikatorów i ograniczeń dostępu do pomieszczeń
- trzymanie najważniejszych dokumentów, np. receptur, w sejfie
- ograniczanie dostępu do tajemnicy przedsiębiorstwa na zasadzie „need to know”

Przykłady zabezpieczeń prawnych:

- oświadczenia lub umowy o zachowaniu poufności
- umowy o zachowaniu poufności (NDA) i zakazie konkurencji

Powyższe wyliczenie jest oczywiście przykładowe. Przepisy nie mówią, jakie dokładnie środki bezpieczeństwa należy zastosować. Przedsiębiorca nie ma również obowiązku stosować nadmiernych środków bezpieczeństwa. Mają być one odpowiednie, co oznacza, że w niektórych sytuacjach wystarczy jedno lub dwa zabezpieczenia, a w innych wymagane będzie zastosowanie kilku z wyżej wymienionych propozycji. W razie sporu to sąd będzie oceniał, czy zastosowano środki bezpieczeństwa właściwe w danych okolicznościach.

Krok czwarty – procedury dodatkowe

Najważniejsze są procedury związane z zatrudnianiem i z odejściem pracownika. Nowy pracownik musi zostać zapoznany z zasadami ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa. Natomiast odejście pracownika, zwłaszcza kluczowego, jest **newralgicznym momentem** w całym procesie ochrony informacji.

Jak pokazuje doświadczenie, to właśnie byli pracownicy są osobami, które najczęściej naruszają tajemnicę przedsiębiorstwa. Należy zatem przypomnieć pracownikowi o informacjach stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa oraz o jego obowiązkach wynikających z ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji i umowy o zachowaniu poufności, jeżeli taka została zawarta. Jeżeli chodzi o pracowników, którzy nie zamierzają naruszyć tajemnicy przedsiębiorstwa, spotkanie takie, zwane

wywiadem końcowym, ułatwi im wywiązanie się z zobowiązań wobec pracodawcy. W odniesieniu do pracowników, którzy zamierzają wykorzystać tajemnice przedsiębiorstwa swojego pracodawcy w działalności konkurencyjnej, wywiad końcowy ma znaczenie w ewentualnym postępowaniu cywilnym lub karnym.

Krok piąty – szkolenia dla pracowników

Należy uświadomić pracownikom, jak ważne jest chronienie tajemnicy przedsiębiorstwa z ekonomicznego punktu widzenia. Pracownicy powinni wiedzieć, że wykorzystanie tych informacji przez konkurencję spowoduje negatywne skutki również dla nich. Będą to skutki pośrednie, gdy firma nie będzie się rozwijała, tak jak wszyscy liczyli, wobec czego nie nastąpi poprawa warunków pracy i wysokości wynagrodzenia. Mogą to być również skutki bezpośrednie, jeżeli pracownik otrzymuje wynagrodzenie prowizyjne uzależnione od wartości sprzedaży, a ktoś wykorzysta bazę danych i informacje handlowe do przejęcia klientów. W skrajnych sytuacjach może również dojść nawet do upadłości pracodawcy.

Tylko uświadomienie pracownikom potrzeby ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa może sprawić, że nie zostanie ona naruszona. Należy zatem systematycznie przypominać pracownikom o obowiązku chronienia informacji, w tym również w formie szkoleń, z których należy sporządzać listę obecności. Szkolenia powinny być powtarzane w rozsądnych okresach czasu.

W oparciu o powyższe informacje możesz samodzielnie opracować i wdrożyć politykę ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa w swojej firmie praktycznie bez żadnych kosztów. Więcej praktycznych informacji znajdziesz na moim blogu www.tajemnica-przedsiębiorstwa.pl.

Pozdrawiam

Robert Solga